

NAMN ATT MINNAS

ANDERSSON I BRÄMHULT

Ett av de mest uppmärksammade inläggen i riksdagens Wennerströmdebatt gjordes i första kammaren av Torsten Andersson i Brämhult, som varit centerpartiets representant i den parlamentariska Wennerströmkommisionen. Den trygge, satte, mörklagde, skallige västgöten höll ett tal om vilket man verkligen med fog kan använda det gamla slitna romarordet *suaviter in modo sed fortiter in re*. Han påpekade lika sanningsenligt som i sammanhanget verkningsfullt att centerpartiet inte gjort sig känt för att i onödan angripa regeringen och mot denna bakgrund gjorde hans kraftfulla och omsorgsfullt underbyggda vidräkning med ministären Erlanders handläggning av Wennerströmsaken dubbelt intryck.

Även i det efterföljande meningsutbytet hade han en lycklig dag. Inför ett inlägg från gatans parlament, det flygblad, utdelat av Stockholms Arbetarkommun — vars ordförande är utrikesminister Torsten Nilsson! — i vilket hävdades att den borgerliga oppositionens anmärkning mot hr Undén var ett slag under bältet på grund av hans påstådda tidigare förtjänster som utrikesminister, krävde Torsten Andersson respekt för grundlagen. När hr Erlander efterlyste en saklig granskning från KU:s sida, undrade Torsten Andersson stillsamt om en saklig granskning enligt hr Erlanders uppfattning alltid måste innebära detsamma som ett frikännande av regeringen. Och när hr Erlander

talade om efterklokhet hos oppositionen, påvisade Torsten Andersson mycket effektivt hur hela hr Erlanders befattning med Wennerströmsaken präglats av efterklokhet.

Det var alltså Torsten Andersson, som vid sidan av hrr Hernelius för högern och Wedén för folkpartiet ledde oppositionens generalangrepp på regeringen i Wennerströmsaffären, ett angrepp som märkbart skakade inte blott de närmast utsatta, hrr Undén och Sven Andersson utan även statsministern själv, och därmed ministären i dess helhet. Detta markerar Torsten Anderssons framryckning till en tätplats bland centerpartiets politiker och innebär att han numera kan räknas som en tänkbar rival till partiets mer eller mindre officiella kronprinsar: Eliasson, Hansson i Skegrie, Antonsson. Vad som ytterligare accentuerar denna hans framgång är att den vunnits i strid mot själve partiledaren. Det har hittills alltid ansetts att hr Hedlunds ord varit lag i centerpartiets riksdagsgrupp. Men i Wennerströmsaken — där hr Hedlund till följd av sin gamla lojalitet mot hr Erlander förordade en mildare bedömning av regeringen än Torsten Andersson — fick han lida den smäleken att försättas i minoritet. Den argumentering, som presterades av partiets representant i Wennerströmkommisionen befanns av riksdagsgruppen väga tyngre än partiledarens och Torsten Andersson avgick med segern ur sin tvekamp med hr Hed-

lund. Det är inte många centerpartipolitiker, som kan berömma sig av att ha gjort detsamma och rykten om hr Hedlunds förestående avgång som partiledare började ta fart. Även om de får betraktas som något förhastade, är det i gengäld ingen tvekan om att Torsten Andersson numera intar en central position i centern.

*

Han inger förtroende. Han yttrar aldrig ett förhastat ord. Han hemfaller inte till överdrifter. Han höjer inte rösten och vädjar hellre till förnuftet, det sunda bondförnuftet som han själv i så hög grad representerar, än till känslorna. Han är saklig, undviker till skillnad från de flesta politiker att tala om ämnen som han inte behärskar och resonerar mildt men myndigt. Han gör ett intryck av lugn och bestämd självständighet och klart och praktiskt förstånd. Han verkar med andra ord

som en ganska typisk företrädare för den gamla pålitliga svenska landsbygds-konservatismen. Men även solen har sina fläckar. Efter det goda intryck han gjorde i Wennerströmdebatten kom hans framträdande i TV under frågestunden med hr Ohlin inför valet som en besvikelse. Där fanns inte mycket av den självständighet man numera vant sig vid att förknippa med Torsten Anderssons person. Ibland kunde man få den känslan att det hela var överspelt mellan honom och hr Ohlin från början, till den grad hade opponenter fått vika för supportern. Programledarens stillsamma undran efter ett av Torsten Anderssons inlägg: "Ska detta vara en fråga?" var mer än befogad.

*

Torsten Andersson, som är född 1909, härstammar från Västergötland, närmare bestämt Boråstrakten och har förblivit västgöte med liv och

själ. Trots att han verkar som en typisk företrädare för sund svensk bondementalitet, är han inte själv lantbrukare till professionen utan, vilket säkert inte många vet, journalist. Kort efter studentexamen började han ägna sig åt tidningsmannabanan och är sedan många år redaktör för cp-organet Sjuhäradsbygdens Tidning, som utkommer i Borås. Bondeförbundare blev han redan i ungdomen och kom snart in i politiken. Han gör nu sitt tolfte år som riksdagsman och flyttade år 1956 från andra till första kammaren, där han är förste v. ordförande i centerpartigruppen. Sedan åtskilliga år tillhör han partistyrelsen och är numera även vice ordförande i KU.

Sina sporrar som politiker har Torsten Andersson tjänat framför allt på en politisk specialitet: lokaliseringsfrågan. I tjugu års tid har Torsten Andersson varit en pådrivande kraft i denna fråga och kan sägas ha varit den förste som på allvar tog upp den i riksdagen. Under sådana omständigheter faller det av sig självt att han varit ledamot av såväl den näslundska som den eckerbergiska lokaliseringsutredningen. Brämhultaren är inte nöjd med utredningarnas resultat och har också lyckats göra lokaliseringsfrågan till en av huvudpunkterna i centerpartiets program. Han anklagar regeringen för dess bristande initiativkraft i lokaliseringsfrågan och hävdar att en aktiv lokaliseringspolitik, innebärande företagens flyttning ut till arbetskraften, är den enda möjliga lösningen på de väldiga omflyttnings- och sysselsättningsproblem vi befinner oss i.

Torsten Andersson har upprepade gånger ställt regeringen mot väggen i lokaliseringsfrågan och krävt ingripande åtgärder. Han understryker att folkvandringen från landsbygden till

tätorterna fortsätter. Snart är den dag inne, menar han, då tätorternas problem är allvarigare än landsbygdens. Många glesbygder har visserligen dubbelt så höga kommunalskatter som flera av våra städer samtidigt som den service som glesbygdens kommuner kan bjuda är en blek skugga av den som storstäderna nu ger. Men i storstäderna är bostadsbristens problem lika olösta som de varit under hela 1950-talet. Av de många hundratusentals människor, som nu vantrivs med sina bostäder, bor de flesta i tätorterna. Här i vårt land är alltså behovet av kraftfulla mått och steg i lokaliseringsfrågan påträngande, men regeringen har, säger Torsten Andersson, genom att totalt inre oenighet gjort den oförnögen till handling inte kunnat vidta några åtgärder. Så har han också ständigt varnat för en ny koalition mellan centerpartiet och socialdemokratin.

Det är begripligt att regeringen velat göra sig kvitt denna envisa och obehagliga kritiker. På hösten 1963 erbjöds han också — något överraskande — landshövdingestolen i Kristianstad, men tackade "efter moget övervägande och efter att ha överlagt med familjen och partiledningen" nej. Om han hade accepterat erbjudandet, förklarade han, skulle han snarast ha avvecklat alla offentliga uppdrag på rikspanet eftersom han anser att en landshövding skall vara länschef och ingenting annat. Men han ville hellre satsa på det politiska arbetet — han anser sig ha skyldigheter att iaktta både mot hembygden och partiet.

Så lätt blev alltså socialdemokratin — och hr Hedlund — inte av med den besvärlige Andersson i Brämhult. Förmodligen till besvikelse för bägge parter, men säkert till båtad för centerpartiet, ämnar han fullfölja sina politiska ambitioner.

G. U.

»Tidskriften **ORIGO**, ett unikum i svensk pressflora», konstaterar Göteborgs-Tidningen. Förvissa Er själv. Sätt in 15 kronor på pg 654260, Sthlm 5. Ni får 10 nummer.

Ni som är intresserad av kultur- och samhällsfrågor...

diskutera hellre saken i
ORIGO

RÄTTELSE

I dagens fråga "Sovjet och andra världskriget" bör sista avsnittet lyda som följande:

Säkert kan Chrustjovs efterträdare tänka logiskt och utan belastning av det förflutna.

De bör nu fördöma Stalins synder på det internationella området liksom det gjordes beträffande hans inre politiska förbrytelser.